

KENAN CRNKIĆ, GENERALNI DIREKTOR MIKROKREDITNE FONDACIJE PRIZMA I PREDSDJEDNIK UPRAVNOG ODBORA AMFI-ja

Naše dugoročne ambicije su da se transformišemo u profitnu opciju

Ova MKE, dobitnik brojnih međunarodnih priznanja, do sada je dala preko 165.000 kredita u ukupnom iznosu od preko 240 miliona KM. U izradi je strateški plan za naredni petogodišnji period.

Očekuje se dalji rast mikrofinansijskog sektora u BiH

Imajući u vidu da je Mikrokreditna fondacija Prizma Sarajevo jedna od najiskusnijih mikrokreditnih institucija u BiH, da li ste zadovoljni s pozicijom na bh. tržištu mikrofinansija?

- Prizma je osnovana 1997. kao projekat poduzetništva pokrenut od strane svjetski priznate i poznate organizacije ICMC, a nedavno je obilježila deset godina uspješnog rada. Prizma je dala preko 165.000 kredita u ukupnom iznosu od preko 240 miliona KM.

Trenutno, Prizma ima preko 40 registrovanih filijala na prostoru cijele BiH, a više od 200 mladih i visokobrazovanih kadrova opslužuje preko 55.000 aktivnih klijenata sa portfoliom u iznosu od 70 miliona KM.

Istakao bih činjenicu da je Prizma lider u tzv. donjem tržištu mikrofinansija. U prvih devet godina poslovanja predominantno smo radili sa ženama i u ruralnim područjima. Smatramo da su naše ključne konkurentne prednosti suvereno kontrolisanje tzv. donje

tržišne niše mikrofinansija, izuzetno dobar omjer kapitala i obaveza, pokrivanje cjelokupnog prostora BiH, te brze i jednostavne procedure sa isplatama u gotovom novcu. Kada govorimo o inovativnosti, istakao bih da je Prizma jedna od prvih mikro kreditnih organizacija koja je još 2001. uradila eksternu reviziju od strane svjetski priznate revizorske kuće, PricewaterhouseCoopers, iako to tada nije bila zakonska obaveza. Među prvima smo uradili i međunarodno priznat rejting, a u ovom momentu imamo A- rejting sa stabilnim trendom koji nam je dodijelio Planet Rating, sa sjedištem u Francuskoj. Sve to potvrđuje da je Prizma inovativna organizacija koja u mnogim sferama djelovanja ide prva. Što se tiče proizvoda, među prvima smo ponudili i kredite za osnovne potrebe i građevinske kredite koji su sada opšteprihvaćeni u mikrofinansijskom sektoru.

Prizma je dobila brojna domaća i međunarodna priznanja. Koliko se pažnje posvećuje aktivnostima na planu korporativne društvene odgovornosti?

- Sa ponosom ističemo veliki broj nagrada i priznanja kojima smo u preteklom periodu nagrađivani na domaćem, ali i na međunarodnom planu. Istakao bih nagradu za visoki nivo transparentnosti u poslovanju i finansijskom izvještavanju, koju dodjeljuje CGAP-a i Svjetska banka. Nakon što je dvije godine u kontinuitetu osvajala priznanja za visoki nivo transparentnosti u poslovanju i finansijskom izvještavanju, na prošlogodišnjem takmičenju u konkurenciji od 231 institucije iz 62 zemlje svijeta, Prizma je proglašena pobjednikom i jednim od dobitnika ove prestižne nagrade, koja se dodjeljuje na globalnom nivou. U 2005. godini, koja je bila proglašena godinom mikro kredita od strane Ujedinjenih nacija, Prizma je dobila svjetski priznatu nagradu od strane UN-a za najbolje prakse u poslovanju, čime je dokazala da su svjetski standardi u poslovanju u

potpunosti inkorporirani u svakodnevne aktivnosti naše organizacije.

Prizma vodi mnogo računa o kadrovima i investiranju. Ponosni smo na činjenicu da predstavljamo jedan od najmlađih timova jugoistočne Evrope. Prema istraživanju vodećeg web portala za zapošljavanje posao.ba, u 2008. smo proglašeni za najpoželjnijeg poslodavca u BiH. Prizma je u svjetskim razmjerima prepoznata i kao jedan od lidera na polju korporativne društvene odgovornosti i izuzetno visokih socijalnih performansi, te da uz veliko institucionalno snaženje i dobre finansijske rezultate veliku pažnju i dalje posvećuje i ovom segmentu poslovanja.

Podrška investitora

Na koji način finansirate vaše aktivnosti?

- Prizma svoje operacije finansira iz tri izvora. Prije svega, nastojimo što veći udio naših kreditnih operacija da finansiramo iz zadržane dobiti. Drugi izvor finansiranja su donacije i grantovi međunarodnih institucija koji su preovladavali u samom početku poslovanja organizacije, a danas predstavljaju zanemarivo mali dio aktive. Treći i najveći izvor finansiranja predstavljaju krediti dobiveni od strane socijalno odgovornih investitora, te komercijalnih investitora sa kojima Prizma već duži niz godina ostvaruje izuzetno dobru saradnju. Tokom godina svog poslovanja veliki broj izuzetno važnih svjetski priznatih i poznatih donatora i investitora podržao je i dalje podržava rad naše organizacije. Ovom prilikom istakao bih samo neke od njih kao što su: USAID, UNDP, EBRD, EFSE, IFAD, Blue Orchard, Triodos-Doen, Deutsche bank te veliki broj banaka koje posluju na teritoriji BiH od kojih posebno ističemo UniCredit, Intesa Sanpaolo, NLB, Hypo Alpe Adria te Raiffeisen Bank.

Da li ste zadovoljni promotivnim kampanjama?

- U 2007. smo među prvima

proveli ljetnu kampanju kredita bez žirana i u samo tri mjeseca plasirali preko 18 miliona KM. Ove godine oborili smo rekord i sproveli smo do sada nevidenu promotivnu kampanju, pod nazivom Prizmin kredit sa 5 zvjezdica. Akcija je rađena u saradnji sa strateškim partnerom, HT Eronetom iz Mostara, a samu kampanju pratila je nagradna igra. Najbolji pokazatelj koliko je kampanja bila uspješna govori činjenica da je u samo dva mjeseca Prizma pridobila preko 25.000 novih klijenata, što predstavlja enorman rast u poređenju sa oko 30.000 klijenata kolika je bila baza klijenata prije kampanje. Moram priznati da su nas rezultati ove kampanje pozitivno iznenadili. U nagradnoj igri, koja je provedena pod zaštitnim znakom 555, Prizma je podijelila oko 555 vrijednih nagrada od kojih je najvrjednija i ujedno glavna nagrada Život sa Prizmom. Koncept nagrade zasnovan je na misiji i viziji Prizme i predstavlja finansiranje troškova života godinu dana u vrijednosti od 500 KM mjesečno. Bit će dodijeljeno šest glavnih nagrada i to po jedna u svakoj regiji u kojoj Prizma djeluje (Banja Luka, Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla i Zenica). U narednom periodu namjeravamo ponuditi inovativne proizvode, kojima namjeravamo ponovo iznenaditi tržište i osvjježiti ponudu u BiH.

Kakvi su planovi za budućnost Prizme Mikro?

- Prizma Mikro posvećuje izuzetno veliku pažnju strateškom planiranju, vodeći se motom da ne želimo prihvatiti kratkoročno rješenje za dugoročne probleme. Strategija je nešto čemu smo jako ozbiljno pristupili. Činjenica da je samo 1% naših kredita preko 10.000 KM, što predstavlja najveći dozvoljeni iznos kredita za fondaciju, daje nam veliku mogućnost da nešto sporije, ali detaljnije i pametnije pridemo predstojećem procesu transformacija u odnosu na mnoge naše konkurente koji su na neki način prisiljeni da se jako brzo i transformišu. S tim u vezi, trenutno je

u izradi jedan strateški plan za period od pet godina, koji se razmatra na najvišim nivoima unutar organizacije. Ono što mogu da vam kažem je da su naše ambicije da jedan određeni period nastavimo poslovati kao fondacija koristeći sve pogodnosti takvog pristupa, te da se u vremenskom periodu koji sam gore naznačio, transformišemo u profitnu opciju ili eventualno učestvujemo u osnivanju profitne opcije. U ovom trenutku fokus našeg interesovanja predstavlja širenje palete usluga i proizvoda prema respektabilnoj bazi klijenata koju trenutno imamo. Smatramo da smo svojim dosadašnjim radom zajedno sa ostalim kolegama u mikrofinansijskom sektoru BiH, koji je jedan od najjačih u svijetu, zaslužili da nama zakonodavac u dogledno vrijeme omogući da se pored kreditiranja bavimo i pružanjem ostalih finansijskih i nefinansijskih usluga. Pri tome bih istakao usluge edukacije, osiguranja, dozaka, kreditnih kartica, lizinga, investicijskih fondova, a u nekom budućem vremenskom periodu nadamo se i usluga štednje.

Kada planirate otvaranje Prizma akademije?

- Zahvaljujući brandu koji Prizma uživa, svakodnevno imamo veliki broj pisama od institucija širom svijeta koje žele da dođu i da se upoznaju sa našim radom, te da na licu mjesta vide koji su to ključni faktori uspjeha u Prizmi. Također, pozivaju nas da učestvuemo u velikom broju istraživačkih projekata, seminara i panela. S tim u vezi, Prizma je pokrenula projekt otvaranja Prizma akademije, samostalne institucije za pružanje edukativnih usluga našim klijentima i trenutno se nalazi u fazi završnih priprema za otvaranje. Edukativne usluge bi išle prema našim klijentima, uposlenicima, te prema široj javnosti, zainteresovanim investitorima i naročito prema organizacijama iz svijeta koje tek počinju sa radom i nisu dovoljno razvijene, gdje bi na licu mjesta učili iz naših iskustava, naročito na polju socijalnih i finansijskih performansi, gdje smo

pokazali najviši stepen izvrsnosti u svakom pogledu. S obzirom na stepen razvijenosti mikrofinansijskih institucija u BiH, istakao bih činjenicu da mikrokreditne fondacije i mikrokreditna društva mogu i trebaju biti jedan od najvećih, najatraktivnijih i najprepoznatljivih izvoznih proizvoda naše države.

Aktivnosti AMFI-ja

Pored funkcije generalnog direktora MKF Prizma, obavljate i funkciju predsjednika Upravnog odbora AMFI-ja (Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH). Možete li nam nešto više reći o aktivnostima AMFI-ja i planovima za budućnost?

- Iznimna mi je čast što sam od strane kolega iz mikrofinansijskog sektora izabran za predsjednika Upravnog odbora AMFI-ja. Uz nesebično zalaganje svih naših članica, mislim da smo u proteklom periodu u velikoj mjeri oživjeli asocijaciju i poduzeli veliki broj aktivnosti u njenom snažnijem predstavljanju, a u cilju njenog budućeg uspješnijeg djelovanja. Primjera radi, želio bih da istaknem da smo kao aktivan partner učestvovali u registraciji svih naših članica, zatim u izradi zakonskih akata dajući svoje primjedbe, sugestije i komentare sa stanovišta struke. Također smo uspostavili odnose sa Agencijama za bankarstvo FBiH i RS, aktivno pomagali našim članicama u dobijanju licence i dozvolama za rad. S ponosom ističem da su sve članice Udruženja u zakonom predviđenom roku dobile licence za rad od strane Agencije za bankarstvo i upisale se u registar mikrokreditnih fondacija. U značajnoj mjeri smo uspjeli i isposlovati direktno učešće mikrokreditnih organizacija u Centralnom registru kredita Centralne banke BiH kao i uključivanje naših pravnika u Udruženje pravnika u bankarstvu. Potpisali smo izuzetno važan Memorandum o zajedničkom djelovanju i nastupanju sa

Udruženjem banaka BiH. Pored Agencije za bankarstvo, potpisnici ovog Memoranduma su i Centralna banka i sve ostale relevantne finansijske institucije. Smatramo velikim uspjehom što je kroz potpisivanje Memoranduma, mikrokreditni sektor prepoznat kao relevantan u finansijskom sektoru BiH. Napomenuo bih da smo proširili naše članstvo, na još jednog novog člana i da smo nastavili sa izdavanjem Biltena udruženja, u kojem su navedene sve naše aktivnosti. Također, značajnim smatram i imenovanje vršitelja dužnosti direktora AMFI-ja Dragane Mehmedović, koja će pored svojih redovnih aktivnosti u narednom periodu mnogo detaljnije obavještavati javnost o aktivnostima AMFI-ja.

Kako vidite budućnost mikrofinansijskog sektora u BiH?

- Kao što sam već ranije napomenuo, sve članice AMFI-ja uspjele su dobiti licence od Agencije za bankarstvo u zakonom predviđenom roku i upisati se u Registar mikrokreditnih fondacija. Prema informacijama kojima raspolazem, jedan veći broj fondacija poduzima korake na registrowanju u mikrokreditna društva. Mislim da bi aktivnosti Udruženja i svih nas koji smo zainteresovani za dalju budućnost mikrofinansijskog sektora, trebale da idu u pravcu daljeg širenja zakonskog okvira na način da se uspostavi Zakon o mikrofinansijskim institucijama, čime bi se istima omogućilo da se bave ne samo mikrokreditiranjem, nego i pružanjem drugih finansijskih i nefinansijskih usluga, o kojima sam ranije govorio. Također, smatramo da bi bilo dobro da supervizija finansijskog sektora bude objedinjena na državnom nivou čime bi se u velikoj mjeri smanjili problemi sa kojima se svakodnevno susrećemo u različitim tumačenjima sličnih, ako ne i istih zakonskih odredbi i rješenja. Bez obzira na evidentno postojanje velikog broja postojećih i potencijalnih rizika, kao što su prezaduženost klijenata, krize na svjetskim finansijskim tržištima,

politički, valutni i ostali faktori, očekujem daljnje širenje i rast mikrofinansijskog sektora u BiH.

Nedavno ste završili i dualni postdiplomski studij.

Cijenite li da bi zbog svog značaja mikrofinansije trebale biti više integrirane u bh. naučno-obrazovne institucije?

- U protekle dvije godine pohadao sam dualni postdiplomski studij organizovan od strane Alfred Learner Collegea of Business and Economics Univerziteta u Delaveru SAD, te Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, koji se odvijao pod pokroviteljstvom USAID-a, čiji sam stipendista bio u toku cjelokupnog školovanja. Navedeni studij akreditovan je od strane Association to Advance Collegiate School of Business (AACSB), jednom od najjačih svjetskih akreditacija čije se diplome priznaju u cijelom svijetu.

Smatram da je jedna od velikih prednosti mikrofinansijskog sektora to što je od samog početka, primjenjujući zapadne standarde, jako mnogo ulagano u kadrove, znanje, edukaciju, treninge, obuku itd. Cijenim da su se stekli i preduvjeti da mikrofinansije budu integrirane u naučno-obrazovne institucije, prije svega na fakultetima, na način da postoje predmeti iz mikrofinansija, certificane diplome i kursevi, pa možda čak čitava usmjerenja dodiplomska i postdiplomska na kojima bi svi oni koji su zainteresovani, a siguran sam da ih ima mnogo, mogli da se specijaliziraju ili bar završe specifičnu obuku ili kurs iz ove izuzetno zanimljive oblasti. Znanja nikada nije dovoljno, pogotovo zato što se tržište konstantno širi postaje sve dinamičnije konkurentnije i izazovnije. Siguran sam da ću znanja koja sam stekao na ovim prestižnim studijama iskoristiti na najbolji mogući način u razvoju mikrokreditne fondacije Prizma kako bih doprinio njenom dodatnom rastu i afirmaciji, ali i afirmaciji cjelokupnog mikrofinansijskog sektora u BiH i šire.